THE CANADIAN ISRAELITE
DER CANADER YID.
The only Jewish Weekly in the Dominion of Canada.

B. GOLDSTEIN, Editor.
Canadian Israelite Publishing Company.
823 Main Street Phone St.-John 1454 Winnipeg, Man.

Subcription: 1 Year $1.00, 6 Months 60c.

וויניפעג, פרייטאג י"ט חשון, תרע"ב.

א טרייסט ווארט.

אונזערע לעזער האבען אוודאי בעמערקט דעם בריעף פון ה' קופער (אונזער קארעספאנדענט אין קאלגארי) אונטער דעם נאמען „צו אונזערע רבנים און מנהיגים", וואו דער שרייבער בעקלאגט זיך אויף די „רעליגיעזע פארשטעהער" אין דער וועסט און אין א זעהר פערביטערטען טאן ווענדעט ער זיך צו די רבנים אין דער איסט, אז זיי, אדער דער ועד הרבנים זאלען עפעס טהאן דערין.

עס ווייס אבער ניט דער שרייבער פון יענעם בריעף אז אין אמעריקא, ווער שמועסט אין די סטייטס און זאגאר אין די שטעדט, וואו דער „ועד הרבנים" האט זיינע מיטגליעדער, זאגאר אין די גרויסע אידישע קהילות עקזיסטירט אט דיזע „רעווערענד-מגפה", וועלכע איז ווייט ניט קיין עהרע פאר דאס אמעריקאנער רעליגיעזע יודענטהום.

עס זיינען פאראן דארטען פיעלע שוחטים און מוהלים, וועלכע זיינען אין פולען זינען פון ווארט ביזנעס לייט. דאס איז ביי זיי א פראפעסיאן ווי שוסטעריי, שניידעריי אדער באנדעריי. צי זענט איהר פרום, אדער איהר זענט ניט פרום, דאך עקעלט אייך אב אט די מוהל-ביזנעס אין אמעריקא: פיעלע מוהלים אין אמעריקא ווילען אין קיין פאל ניט דערלאזען אז דאס קינד זאל גע'מל'ט ווערען אין א טאג פון מיטען דער וואך. ער וועט שוין דערפאר אויסזוכען א תירוץ, און אפלעגען דעם ברית ביז זונטאג. און זונטאג, ווייס ער, ברענגט א ברית אריין מעהר עטליכע דאלאר. „ביזנעס יו נאו!" אי עס איז דאך פארט א דין סן התורה „וביום השמיני ימול בשר ערלתו" גו האט איהר ביי איהם אן עולה.

די רבנים שווייגען. ווארום? — ווער קען עס וויסען? מיר שטויסען זיך פלויז אן אז אין דעם שווייגען פון די רבנים זיינען שולדיג די קהילות וועלכע האלטען אויס די רבנים. א רב אין אמעריקא מוז צום גרויסען בעדויערען אויך זיין א ביזנעס-מאן. זיין שטעלע איז אן אונזיכערע, חזקה שפיעלט דא א קליינע ראלע און ביי דער קלענסטער אונצופריעדענהייט איז רעכט אז א פאאר יונגאטשעס זאלען — אויס רוגז און להכעיס דעם רב — ברענגען עפעס אן אנדער „רעבטשיק", א קאנקורענט. און אום דאס צו פערמיידען מוז אן אמעריקאנער רב פערשווייגען פיעלע עולות, ניט נור פון די בעלי בתים נור אויך פון זיינע „פאדאנעס" די שוחטים וועלכע זיינען אלע מאל מעהר אין צאהל און הנם אויך פערמעגליכער פונם רב.

אט אזוי האלט עס מיט אונזערע „רעליגיעזע פארשטעהער" אין אמעריקא.

נאטירליך זיינען פאראן אויך אויסנאהמען. מיר מיינען ניט צו זאגען אז איבעראל איז דער מצב אזעלכער. דאגעגען מיר וויסען דאס פילע גאנץ קליינע שטעדטליך אין דער וועסט, קלענערע שטעדליך ווי קאלגארי, פערמאגען גאנץ אנשטענדיגע שוחטים און מוהלים. דער שרייבער פון דיזע צייל‍ען האט אויף זיין טור אין דער וועסט אנגעטראפען שוחטים און מוהלים אין גאנץ קליינינקע קאנטרים, מיט וועלכע עס וואלט זיך ניט בעדארפט שעמען א פיעל גרעסערע קהילה ווי אפילו קאלגארי. און נאך א זאך: מיר האבען געהאט א געשפרעך מיט א שוחט-מוהל וועמען מען האט געוואלט ארויסנעהמען קיין קאלגארי און ער האט ערקלעהרט אז די קאלגארי'ער קהלה וויל האבען א „כל-בו'ניק" און דערצו נאך פאר אזא קליינע געהאלט דאס ניט זיין דערצו א ריעל עסטייטניק, א בלאפער און א מחלל שבת, איז גאר ניט מעגליך. ווען קאלגארי וויל האבען א רעליגיעזען פארשטעהער, וואס זאל קענען ציספלען אויף אלע כלים: א שוחט, א חזן, א מלמד, א מוהל, א רב, א מסדר קדושין, א בעל קורא, א פרעדיגער, א תוקע א. ד. ג. אויב קאלגארי וויל אזא מושלם — ווייס זי ניט אפגים פון דעם וועלט ווערטיל: „אלעס אין איינעם איז ניטא ביי קיינעם". ביי א „כל-בו'ניק" וועלען זיי קיין איינס ניט געפינען. און אויב אפילו זי וועט יא געפינען אזא אונמעגליכקייט וועט ער ניט לויפען קיין קאלגארי פאר אזעלכע קליינע שכירות.

דאס נארישסטע אבער איז דערביי וואס מען דענקט אז אין דער איסט אדער אין אנדערע גרויסע אידישע שטעדט זיינען סתם די רעליגיאנס פארשטעהער כלו צדק. דאס איז א גרויסער טעות, דאגעגען אין די גאר גרויסע אידישע שטעדט אין אמעריקא זיינען — ווי געזאגט — פיעלע פון די שוחטים, ווער שמועסט מוהלים, אזעלכע געשייטע ביזנעס לייט דאס א קאלגארי'ער „רעווערענד" מעג ביי זיי הייצען אין הרובע.

זאל דאס זיין א טרייסט פאר מר. נחשת.

די אומזיסטע מורא פון אייראפא פאר כינא.

אייראפא קוקט מיט שרעק אויפ'ן ווייטען מזרח וואס ערוואכט צו פאליטישען און קולטורעלען לעבען. זי זעהט פאראויס די שרעקליכע „געלע געפאהר" וואס קען קומען פון כינא מיט איהר 400 מיליאנען בעפעלקערונג. כינא האט זיך אויפגעכאפט פון איהר טויזענד יעהריגען שלאף, דאס פאלק פאדערט און די רעגירונג זאגט צו. שקלאפעריי איז דארט אפגעשאפט געווארען, מען רעפארמירט די ארמעע, מען פיהרט דורך באהנען, מען גרינדעט פאבריקען און די אייראפעאישע קולטור דרינגט אריין וואס ווייטער אלץ טיעפער. מען שמועסט שוין זאגאר פון רעפובליק. צוזאמען מיט דער קולטור וואקסט אבער די שנאה צו אייראפא מיט איהרע קולטור טרעגער, וואס האבען געמאכט די „אונטערהימלישע מלוכה" צו שאנד און צו שפאט און זיינען גרייט זי צו צושלעפען שטיקלעכווייז.

אזוי מיינט מען אין אייראפא. אנדערש אבער קוקען אויף דער פראגע די וואס זיינען בעקאנט מיט'ן ווייטען מזרח בכלל און כינא בפרט.

אין „רעווי דע דיי מאנד" געפינען מיר אן אינטערעסאנטען ארטיקעל פון איינעם וואס שילדערט די „אונטערהימלישע אימפעריע" אין זעהר שווארצע פארבען.

פאר'ן אייראפעער וועט עס זיין אונגלויבליך, אבער דאך א פאקט אז אין דער כינעזישער שוהל, פון דער נידעריגסטער ביז דער העכסטער, ווי אין דער כינעזישער בילדונג און וויסענשאפט פעהלט לחלוטין דער מין לימוד א ר י פ מ ע ט י ק. מען רעדט שוין ניט פון פיזיק, נאטור וויסענשאפט און ז. וו. דער כינעזישער געלעהרטער אפילו ווייס פשוט ניט אז עס איז פאראן אויף דער וועלט כללים פון חשבון'ען, חיבור, חיסור, כפל, חילוק. מיט אזעלכע שטותים פערנעהמט מען זיך ניט אין כינא. די גאנצע וואויל געלערנטקייט בעשטעהט נור אין „ליטעראטור", אין בקיאות אין אלטע ספרים. די פעדאגאגען בעמיהען זיך נור צו ענטוויקלען ביי זייערע תלמידים דעם זכרון און דעם ווילען צו חזר'ען מיט התמדה.

די כינעזישע שריפט איז ווי צוגעפאסט צו אזא סיסטעם. דאס כינעזישע כתב האט ניט קיין אלף בית מיט איינצעלנע אותיות, נור יעדעס ווארט האט זיין ספעציעלען צייכען.

דער לעהרער גיט דריי ווערטער צייכען און אלע תלמידים שרייען אויפ'ן קול אזוי לאנג, ביז זיי חזר'ען עס איין. דאן בעקומען זיי אנדערע ווערטער, און אזוי כסדר, ביז מען חזר'ט איין די עברי פון א גאנצען בוך. דעם אינהאלט פערשטעהען זיי שלעכט, ווייל די ביכער זיינען געשריבען אין א הויך ליטעראַרישער מליצה שפראך.

און אזוי לערענט מען יאהר איין, יאהר אויס, אהן וואקאציעס, אהן בין-הזמנים, חוץ עטליכע גרויסע ימים טובים אין יאהר. ערשט אין די העכערע קלאסען הויבט דער שילער אן צו לערנען זיך שרייבען, אויסדריקען זיינע געדאנקען אויפ'ן פאפיער.

אין דער הויכשוהל געהט מען דורך די אלטע קלאסיקער — קאנפוציוס מיט זיינע מפרשים — אלץ מיט דעם זעלבען סיסטעם פון חזר'ען. אנקומען אין הויכשוהל איז זעהר שווער. נאך שווערער איז אויסצוהאלטען דעם עקזאמען און בעקומען דעם דאקטאר טיטול „לאווראט". דער עקזאמען קומט פאר אין קייזערליכען הויף מיט גרויס פאראד. א קאלעגיום פון ספעציאליסטען געלעהרטע און פאעטען פערהערען דעם וואס ענדיגט, וועלכער מוז אויסער אנדערע ספרים, קלאהר זיין אויך מיט די „21 געשיכטען" — א ווערק לערך פון 3264 בענדער, פערפאסט פון 24 פערשידענע פערפאסער.

ביים גרעסטען מתמיד וואלט געפלאצט די געדולד און קיינער וואלט ניט בעוויזען אויסצוהאלטען דעם עקזאמען, ווען די כינעזער חכמים וואלטען עס לכתחילה ניט בעווארענט: מען קויפט אונטער די מאדארינען און די עקזאמענאטארען. אויך יעדער אמט ווערט געקויפט פאר גוט געלד. טהיילווייז פאר מזומן, טהיילווייז אויף אויסצאהלען אין יעהרליכע ראטעס. אזוי ארום ספעציאליזירט זיך דער כינעזישער בעאמטער אין „פראקטישער אריפמעטיק".

נאך דער יאפאנישער קריעג האט מען זיך גענומען רעפארמירען די שוהלען, אריינפיהרען פאר א חוב דעם לימוד פון אריפמעטיק אין די נידעריגע שוהלען און פיזיק, געאגראפיע און די ענגלישע שפראך — אין די מיטעל שוהלען. האבען אבער פערפעהלט לעהרער און די רעפארמען זיינען געבליבען נור אויפ'ן פאפיער. (אין די שוהלען פון נייעם טיפ לערנען איצט העכסטענס דריי מענשען פון טויזענד פון דער גאנצער בעפעלקערונג).

פון יאהר 1903 אן האט די רעגירונג אנגעהויבען שיקען יונגע לייט אין אויסלענדישע אוניווערזיטעטען. עטליכע טויזענד אזעלכע יונגע לייט לערנען איצט אין יאפאן און אן ערך פון צוואנציג טויזענד — אין אמעריקא. די שטודירענדע ברענגען אבער צוריק רעוואלוציאנערע אידעען און אגיטירען געגען דער רעגירונג. די רעגירונג האט שוין חרטה אויף דער גאנצער קולטורעלער שטרעבונג און וואלט זיך גערן אומגעקעהרט צוריק צו די אלטע הייליגע יסודות פון'ם עכטען כינעזערטום.

דערפאר האט זיך די רעגירונג גענומען מיט גרויס פלייס צו רעפארמירען די ארמעע. אויך אויף דעם געביעט זעהט מען ניט קיין גרויסען ערפאלג. לויט'ן ברייטען רעפארם פלאן האט מען ביזן יאהר 1912 געזאלט רעפארמירען 27 דיוויזיעס און ביז 1920 צו האבען אן ארמעע פון העכער א מיליאן מאן.

דערווייל איז דא סך הכל 12 דיוויזיעס מיט 189 טויזענד סאלדאטען, — אזוי ווייזען די רייסטערס. אבער אין אמת'ן איז דא ניט מעהר ווי א דריט חלק דערפון. אויסהאלטען די ארמעע דארף קאסטען, לויט'ן בודזשעט, 220 מיליאן פראנק יעהרליך. די רעגירונג האט אבער ניט אזוי פיעל געלד און דאס וואס זי האט קלעקט קוים פאר די — נעלמים דאס הייסט פאר די פאפירענע סאלדאטען וואס רעכנען זיך נור אין די רייסטערס. די קאמאנדירען פערשפארען זיי א טרחה און נעהמען צו די שכירות פון דאס מיליטער פאר זיך. די ווירקליכע סאלדאטען געהען דערום ארום הונגעריג און אבגעריסען.

ניט בעסער האלט עס מיט'ן פלאט. כינא האט בעשטעלט אין אויסלאנד א היבש ביסעל גוטע קריעגס שיפען. עס פעהלט נור א קלייניגקייט: אפיציערען און קאמאנדירען. די מכשירים צו'גנב'ט מען דערווייל ביסלעכווייז.

און ניט נור אין מיליטער. אלע בעאמטע ביז איינעם לעבען נור פון גרעפט גנבה און גזלה. געהאלט בעקומען זיי זעהר ווייניג. די 18 וויצע קעניגען למשל בעקומען געהאלט סך הכל צוויי טויזענד פינף הונדערט פראנק יעהרליך, דערצו נאך ביז דרייסיג טויזענד פראנק אויף אויסהאלטען די קאנצעליאריעס און אנדערע הוצאות.

אזעלכע וויצע קעניגען זיינען דא, ווי געזאגט, 18. זיי זיינען די „גאמעסטניקעס" אין די 18 כינעזישע פראווינצען. יעדער פון זיי האט אלזא צו שאפען אויף א בעפעלקערונג פון אן ערך 25 מיליאן מענשען (דורכשניטליך) און פיהרען כמעט א גאנצע מלוכה. אויפ'ן כשר'ן אופן דארף יעדער וויצע קעניג אויסגעבען יעהרליך ניט ווייניגער פון דריי הונדערט טויזענד פראנק. נאך מעהר מוז ער צאהלען שוחד די העכערע מאדארינען אין פעקין, איינקויף געלד בעת ער בעקומט די שטעלע און יעהרליכע קאנטריבוציע, כדי צו בלייבען אויפ'ן אמט. דאס אייגענע קומט פאר ביי די קלענערע בעאמטע אין א קלענערען מאסשטאב. דער פועל יוצא איז אז פון אלע אבצאהלונגען, שטייער און הכנסות קומט אין שאץ קאמער אריין א צוועלפט חלק. דאס איבעריגע ווערט צושוואומען ביי די בעאמטע.

ניט בעסער האלט עס אויך מיר דער כינעזישער אינדוסטריע און האנדעל.

דער כינעזער איז לחלוטין ניט פעהיג צו פיהרען א גרויסע אינדוסטריעלע אונטערנעהמונג.

גלענצענדע געשעפטען מאכען נור יענע אונטערנעהמונגען וואס ליעגען אין די הענד פון אייראפעאישע דירעקטארען און אנגעשטעלטע.

די רעגירונג בענוצט אייראפעער אין איהרע גרעסטע אונטערנעהמונגען, ווי באהנען, טעלעגראפען ליניען א. ז. וו.

די אייראפעאישע בעלי טובה'ניקעס נוצען אויס די געלעגענהייט און פועל'ן דורך זייערע דיפלאמאטען אלערליי קאנצעסיעס. דא קוקט מען ניט אזוי אויף רוחים ווי אויף „פאליטישען איינפלוס" — פערווארפען א נעץ כדי שפעטער אריינכאפען אין די הענד די גאנצע שליטה אין דער רייכער אונטערהימלישער אימפעריע.

ווי קורצזיכטיג די כינעזער זיינען בטבע, דאך שפירען זיי אז די קולטור טרעגער ווילען זיי לחלוטין איינשלינגען. דערפון נעהמען זיך אלע אויפשטאנדען און אפטע בלוטיגע ראיאטען געגען די אייראפעער.

די אונטערשטע שורה איז אז כינא איז ניט מסוגל צו פערפלייצען אייראפא און בעהערשען זי. די איינציגע „געלע געפאהר" בעשטעהט דערין וואס אין כינא גופא וועלען די אייראפעער דארפען אויסשטעהן ניט ווייניג צרות ביז זיי וועלען פון דארט ארויסגעטריבען ווערען.

דער יונגער בוים.

פון ה. גארעלמאן.

ניט ווייט פון וועג אין פרייען פעלד
דארט בליהט א יונגער בוים,
בעפרייט פון שנעע, פון אייז און קעלט
ערוואכט פון ווינטער טרוים.

ער כאפט פערשעמט א גלעט פון ווינד,
פון שמעטערלינג א קוש,
ער איז שוין רייף, ניט מעהר קיין קינד
און קוועלט פון תעם נענוס.

איהם שמייכלען פויגעל אלערליי,
בעזוכען ביהנען פיעל.
ער שטרעקט די ארעמס אויס צו זיי
מיט ליעבע און געפיהל.

נור אט איז פריהלינג שוין אוועק,
נאך איהם דער זומער פראכט;
בערויבט פון אלע פול מיט שרעק.
אט יעצט דעם בוים בעטראכט!

צופריעדען שטעלען זיינע געסט
איז איהם אצינד שוין שווער,
ס'איז קאלט... עס הערשט נור שנעע
און פרעסט,
דערום קיין ליעבע מעהר!...

מענשעלעך.

בלאסע פנים'ער, מאטע אויגען,
יוגענדס אלטע, איינגעבויגען.

אימער מעהר צו ערווערבען,
אימער נאהנט ביז צום שטערבען.

אימער גליקען נור זיי זוכען
און צום אומגליק זיי פערקריכען.

אימער שוואכע אין דעם ווילען
אימער באנגע און פערשפיעלען.

מיט אידעען און געדאנקען
ווי די בליצען שוין זיי צאנקען.

היימאן סילווער.

א שפאציער.

זיך פערשפעטיגט; טהענקסגיווינג דעי; איך דאנק; ליידיעס פוירסט; מען דארף אייך דערמאהנען; ווי ביי לייטען פיהרט זיך; דער מיט שעהנגאלד'ס פעטש און מעלצער'ס קללות; דער נייער ריח ניחוח; איך רעד דייטש; „ווארהייט", „פארווערטס" און באגראוו; איין מאנטרעאלער רפי'שיק מיט יתרו'ס נעמען; וועמען איך וועל דארפען דאנקען; ווען איך פערגעס זיך.

פון ר' ברוך'ל.

מילא, וואס זאל איך טהאן, אזוי איז עס שוין, איך פערשפעטיג זיך. טהענקסגיווינג דעי איז געווען פאר אכט טאגען מאנטאג און איך האב זיך דערמאהנט ערשט יעצט צו דאנקען.

און צו דאנקען, רבותי, האב איך זעהר פיעל: פאר אלעס דאנק איך אייך מיינע ליעבע לעזערינס און לעזער (ליידיעס פוירסט אין אמעריטשקע!) וואס איהר האט געדולד מיך אויסצוהערען אמאל; איך דאנק אייך פאר די דאלארס סובסקריפשאן געלד וואס איהר דארפט יעצט אנהויבען צו טראגען און צו שיקען אין אפיס אריין, (יעדער קלייניגקייט דארף מען אייך רק דערמאהנען!), איך דאנק דעם מילך מאן פאר די באטעלס וואס ער לאזט אלע אין דער פריה איבער און קומט גאר ניט נאך קיין געלד (איהר הערט כאטש מר. פוטשער, מר. בעקער און מר. גראסערי מאן, ווי לייטען פיהרען זיך!), איך דאנק מיין שכנה פאר די מציאות וואס זי קויפט אלע פרייטאג ביי איטאַלי'ען און וועלכע זי ברענגט מיר אלע ענטאג אין דער פריה ווייזען; איך דאנק מעלצער'ען פאר די [illegible] קללות וואס ער האט געגעבען דער מיט שעהנגאלד ביי [illegible] „עזרא" און דער מיט שעהנגאלד דאנק איך פאר [illegible] וואס זי האט איהם „אריינגעכמאליעט" (די הענט זאלען איהר קיינמאל ניט וועה טהאן, טאטע, הארציגער פאטער!); איך דאנק די שטאדט טאטעס פאר די געפלאסטערטע טראטוארען וואס זיי האבען איינגעפיקסט אין די סטריטען וואו זיי האבען פראפערטי און פאר די שטאכעטליך וואס הויבען זיך שוין אן מיט זייער ריח ניחוח; איך דאנק דעם זעצער וואס האט בסך הכל פאר דעם לעצטען מאנאט איין פאראל מיסטייקס ארויסגעזעצט; איך דאנק דעם וועגעטריאנעם רעסטאראנט פאר דאס ג ר י נ ס מיט וואס ער האט מיך געשפייזט און פאר דאס ג ע ל ם וואס איך האב שיעור בעקומען; איך דאנק די מענעדזשערס פון קווינס טהעאטער פאר די חכמות פון נחום נעגזועלען, וועלכע איך קען קיין עין הרע נאכזאגען ווי א וואסער און פאר דעם מאראל וואס איך האב ארויסגעטראגען נאך יעדען שטיק אין היינטיגען סיזאן [די „יתומה" איז א שפעטערע זאך]; איך דאנק דער נייער גאווערנמענט פאר דער פיעל ארבייט וואס זיי האבען שוין ביי זייער ערשטען אריינפאהר אין דער מלוכה אריין געגעבען צו אונזערע „ריעל קענעדיער" ארבייטער; איך דאנק דעם מאנטרעאלען גלעזערנעם „רעבי" פאר זיין חוצפה און פאר זיין „הנותן תשועה"; איך דאנק מר. נוסבוים'ען, אייקאווסקין און מר. שעהנגאלד פאר די פאאר דייטשמערישע ווערטער וואס איך האב געכאפט פון זיי [מאודע! ווערגע איהנען! שטערבע, דו מייזיק! ווייגע ניכט מיין אויצהאר! דאס גראסע מישפאט! אפיסבען הארע! שטומע דו יונגע], איך דאנק — — —

יא, איך דאנק איטאליען פאר איהר קריגען אויף דער יבשה און כאפען טירקישע קלעפ; איך דאנק טאפט'ען פאר פאב זיין איבעררייסען די פערבינדונגען מיט רוסלאנד; איך דאנק דעם סיטי קאונסיל פאר דער ריינער וואסער און לאטיינער'ען פאר זיין ריין וואסערדיגע אפעראס; איך דאנק זאלאטארעווסקי'ן וואס האט נאך איבערגעלאזט אין וויניפעג אפיסעל קידוש און הבדלה און פרענק'ען וואס ער האט דאס אויך ניט איבערגעלאזט; איך דאנק דער קאנסערוואטיווער גאווערנמענט וואס האט יעצט צוגענומען אפיסעל פסולת פון די ליבעראלע מעמבערס; איך דאנק די קאלגארי'ער אידען וואס האבען זיך געמאכט א בעזאנדער שוהלכעל און די דארטיגע „רעווערענדס" וואס האבען געמאכט פלאץ פאר אנדערע; איך דאנק דעם „פארווערטס" וואס זי האט געכאפט מילער'ען בלויז אין איין ליגען און דער „ווארהייט" וואס זי האט ענטדעקט אין „פארווערטס" בלויז איין „פראסטיטוטקע" [אוי, ווען בעהיטע גאט מעהר!]; איך דאנק באגראוו'ען פאר משלח זיין סטאליפין'ען אויפ'ן עולם האמת; איך דאנק מיין רידזשיינער קארעספאנדענט וואס האט מיר שוין געשריבען א בריעף בלויז אויף 11 זייטען (ניט ווי ביז יעצט אויף 13); איך דאנק מיין יארקטאנער מיטארבייטער וואס פערזארגט מיין באסקעט; איך דאנק דער מאנטרעאלער קהילה וואס זי האט איין גלעזער, איין חוצפה'ניק, איין עם הארץ, איין שמיוועל פוצער, איין אונטערלעקער, איין רב מכל הקהילות, איין יאפעדניק — און די אלע אין איין מענשען; איך דאנק אויך דער וויניפעגער קהילה פאר דער נייער תלמוד תורה; איך דאנק מיינע „חברים" און זייערע ווייבער פאר זייער רכילות; איך דאנק מיינע זעצערס וועמענס ציינער זיינען אויף שטויב צוקרישעט געווארען ביי „איך און זיי"; איך דאנק —

יא, איך דאנק — איך דאנק דיר גאטעניו וואס האסט מיך געלאזט דערלעבען צו דאנקען היינט און וועסט מיך מסתם מיט גאטעס הילף לאזען דערלעבען צו דאנקען אויך איבער א יאהר.

און אויך דאן וועל איך מסתמא דארפען דאנקען דער קהילה פאר דער נייער תלמוד תורה; די שטאדט טאטעס פאר די אימפרואוומענטס וואס זיי פיקסען איין ביי זיך, אין זייערע גאסען; דעם טהעאטער מענעדזשמענט פאר איבסען'ס דראמאס וואס זיי האבען אויפגעפיהרט און דעם פובליקום וואס איז געלאפען זעהן דיזע דראמאס; לאטיינער און זאלאטארעווסקי'ן פאר דאס גוטעס און ערהאבענעס וואס זיי האבען פאר משה'ן געלייסטעט...

יא, כ'האב מורא אז איך וועל דארפען בעדאנקען די זעלבע, וועלכע איך דאנק היינטיגעס יאהר. הלואי וואלט איך שוין בעדארפט בעדאנקען אויך די רוסישע רעוואלוציאנערען פאר ניקאלאי'ס נשמה; בארדען'ען פאר אונשעדליך מאכען בוראסא'ן; שלום אש'ן פאר לאזען טל זיין דעם „לאנדסמאן" זיינעם; לבדי'ן פאר לאזען זיך אנפאטשען פון אן אקטריסע (מעג זיין א שעהנע און יונגע כאריסטקע...); די איטאליענער פאר לאזען זיך אנפאטשען פון יונגע טערקען און וויטלאו'ס ארבייטער פאר לאזען זיך ברעכען די קעפ פון אידישע רעגנס פעדלער.

הלואי גאטעניו.

אבער איך ווייס אז מיין ווינשען זיך איז אומזיסט, ארויסגעווארפען. פונקט ווי איהר ווייסט אז ס'איז ארויסגעווארפען צו לויפען הערען מגידות; פונקט ווי מר. נחושת ווייס אז זיין בריעף צו די רבנים און מנהיגים איז ארויסגעווארפען; פונקט ווי אשדאן ווייס אצינד אז ס'איז ארויסגעווארפען זיינע עטליכע „טולער"; פונקט ווי דער רעדאקטאר פון דער „גאזעטא קאטאליצקא" ווייס אצינד וואס הייסט זיין ארויסגעווארפען פון א שטעלע און פונקט ווי עס וויסען דאס זעלבע די זיבען מיניסטארען נעביך, וועה איז מיר.

הערט איהר, דערמאהן איך זיך אן די זיבען מיניסטארען וואס האבען נעביך געמוזט ארונטערנעהמען די טשאטשקעס פון די היטלען און ווערען אויס קאפעליוש מאכער — ווען איך דערמאהן זיך אן זיי, פערגעס איך צו בעצאהלען מיינע חובות, צו עפענען די טהיר ווען דער פוטשער שיקט א ביל אנשטאט פלייש; איך פערגעס אפילו צו לאכען ווען מעלצער שטעקט ארויס די צונג, אט ווי איהר פערגעסט צו לאכען ווען איהר לעזט דעם „שפאציער" און וואס ערגער איך פערגעס אפילו וועמען צו דאנקען און וועמען ניט צו דאנקען. אוי, די מיניסטארען, א רחמנות, א גאטס רחמנות, ווי איהר זעהט מיך א לעבעדיגען.